האיחוד עם מלזיה בשנת 1963

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

מהצעת הטונקו למשאל העם של 1962

הדחף המכריע הגיע מקואלה לומפור, כאשר ב־27 במאי 1961 הציע ראש ממשלת מלאיה, טונקו עבדול רחמן (Tunku Abdul Rahman), בפומבי קשר הדוק יותר בין מלאיה, סינגפור והטריטוריות הבריטיות בבורנאו.[1] קודם לכן התנגד הטונקו לאיחוד עם סינגפור, שאוכלוסייתה הסינית הגדולה הייתה מערערת את האיזון הבין־קהילתי של הפדרציה. צירוף הטריטוריות בבורנאו קיזז חשש זה. האפשרות של ממשלת שמאל בסינגפור עצמאית הדאיגה אותו יותר ממדינה בעלת רוב סיני בתוך פדרציה הנשלטת מקואלה לומפור.

ההצעה פילגה את ה־PAP. האגף השמאלי שלה התנגד לאיחוד בתנאים המוצעים ופרש כדי להקים את Barisan Sosialis. הממשלה נאלצה לזכות בתמיכת הציבור באיחוד מול אופוזיציה חזקה. היא עשתה זאת באמצעות משאל עם שנערך ב־1 בספטמבר 1962, שהציע שלוש צורות של איחוד בלי אפשרות להצביע נגד האיחוד כשלעצמו. חלופה A העניקה לסינגפור אוטונומיה בתחומי העבודה, החינוך ועניינים מוסכמים אחרים, וכן 15 מושבים בבית הנבחרים הפדרלי.[2]

התוצאה מראה עד כמה נתונים כאלה תלויים במכנה שלהם. חלופה A קיבלה 397,626 קולות, שהיו 95.82 אחוזים מהקולות הכשרים אך רק כ־71 אחוזים מכלל הקולות שהוטלו. מאחר ש־Barisan Sosialis קראה לתומכיה להטיל פתקים ריקים, 144,077 פתקים, או 25.66 אחוזים מהסך הכולל, נותרו ריקים. הממשלה צפתה את הטקטיקה מראש וניסחה את כללי משאל העם כך שפתקים ריקים ייספרו לטובת החלופה המובילה, כלומר בפועל חלופה A.[3]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

מבצע Coldstore והסכם מלזיה

לפני שהאיחוד יכול היה לצאת לפועל, היה צורך להסדיר את שאלת הביטחון. ב־2 בפברואר 1963 ביצעה ממשלת סינגפור, בתמיכת הממשלה הפדרלית וממשלת בריטניה, את מבצע Coldstore, שבו נעצרו 113 מנהיגי שמאל, ובהם לים צ'ין סיונג (Lim Chin Siong) מ־Barisan Sosialis.[4] המבצע שנוי במחלוקת עד היום בהיסטוריוגרפיה של סינגפור. לצורכי ספר זה די לציין שהוא הסיר את ההתנגדות המאורגנת העיקרית לאיחוד לפני שהפדרציה החדשה קמה.

תנאי האיחוד נקבעו בלונדון, שם נחתם הסכם מלזיה (Malaysia Agreement) ב־9 ביולי 1963 על ידי הממלכה המאוחדת, הפדרציה של מלאיה, צפון בורנאו, סראוואק וסינגפור. לי תיאר מאוחר יותר את ליל המשא ומתן האחרון: החתימה החלה ברבע לשתים עשרה ב־8 ביולי והסתיימה בסביבות שתים עשרה ועשר דקות אחרי חצות ב־9 ביולי, משום שהטונקו ראה ב־8 ביולי יום מבורך.[5]

סינגפור הכריזה על עצמאותה מבריטניה ב־31 באוגוסט 1963, שבועיים לפני שהפדרציה החדשה קמה. מלזיה הוקמה ב־16 בספטמבר 1963. בבחירות למדינת סינגפור ב־21 בספטמבר 1963, שנערכו תשעה ימים בלבד אחרי יום הגשת המועמדויות, זכתה ה־PAP ב־37 מתוך 51 מושבים עם 46.93 אחוזים מהקולות, ואילו Barisan Sosialis זכתה ב־13 מושבים עם 33.24 אחוזים.[6]

העסקה הפיננסית

התנאים הפיננסיים של האיחוד העסיקו, כדברי לי, שבועיים של משא ומתן ש"בחנו את עצבינו" ("tested our nerves"). הם נקבעו בנספח J להסכם מלזיה, הסכם בין ממשלות מלאיה וסינגפור בדבר השוק המשותף וההסדרים הפיננסיים. ליבת העסקה הייתה חליפין. סינגפור קיבלה שוק משותף מלזי המעוגן בחוקה הפדרלית, ובתמורה שילמה חלק מהכנסותיה ממסים לאומיים, במקום סכום שנתי קבוע, כתרומה לשירותים הפדרליים.[7]

החלק נקבע ב־40 אחוזים מהמסים הלאומיים. לי אמר לאספה שהדבר תואם 37 אחוזים מסך ההכנסות. בקטע אחר של אותו נאום אמר שסינגפור תשמור 72 עד 73 אחוזים מהכנסותיה, נתון שלא יישב עם הראשון. לפי החישוב של סינגפור עצמה, עלות השירותים הפדרליים הייתה רק 34.3 אחוזים מהמסים הלאומיים. סינגפור קיבלה את הנתון הגבוה יותר כוויתור תמורת העיגון החוקתי של השוק המשותף, בכפוף לבחינה מחודשת לאחר 31 בדצמבר 1964.[8] תיאורים

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

מאוחרים מדברים לעתים קרובות, בלי דיוק, על 40 אחוזים מהכנסות סינגפור. ההבחנה בין מסים לאומיים לבין סך ההכנסות חשובה, משום שהכנסות מדינת סינגפור כללו גם פריטים שמחוץ לבסיס המס הפדרלי.

הטריטוריות בבורנאו קיבלו הלוואת פיתוח. הצד הבריטי והמלאי הציע תחילה הלוואה של 150 מיליון דולר ללא ריבית לעשר שנים, שלי חישב כשוות ערך למתנה של 80 מיליון דולר. ההסדר הסופי קבע 100 מיליון דולר ללא ריבית לחמש שנים, כשהעבודה לפרויקטים הממומנים תגיע מסינגפור. מקורות משניים מציינים הלוואה כוללת של 150 מיליון $M, שחלקה ללא ריבית, והם חלוקים בשאלת התנאים המדויקים.[9]

השוק המשותף היה אמור להיבנות בהדרגה. לי תיאר לאספה את לוח הזמנים: חמש שנים של מעמד נמל חופשי מלא בזמן שסינגפור מתועשת מוצר אחר מוצר, ולאחריהן שבע שנים של הרמוניזציה הדרגתית, "12 שנים בסך הכול" ("12 years in all"). המכסים היו אמורים לעבור הרמוניזציה בידי מועצה פדרלית מייעצת למכסים (Tariff Advisory Board), שאת חוקתה לא ניתן היה לשנות בלי הסכמת סינגפור. לשכות המסחר בירכו על ההסדר, משום שהוא שימר את הנמל החופשי לטובת סחר נמל המעבר (entrepôt) בתקופת המעבר.[10]

שנתיים של חיכוכים

השוק המשותף לא קרם עור וגידים. אינטרסים עסקיים במלאיה חששו שעלויותיה הנמוכות של סינגפור ומעמדה כנמל חופשי ימשכו את התעשייה הרחק מחצי האי. הרשויות הפדרליות נרתעו מהענקת מעמד חלוץ (pioneer status) לפרויקטים בסינגפור, ואישרו רק שתיים מתוך 69 בקשות שהגישה ה־EDB.[11] מעמד חלוץ כלל פטורים ממס, ולכן הסירובים פגעו ישירות באסטרטגיית התיעוש שהאיחוד נועד לשרת.

לחץ חיצוני החריף את המחלוקות הפנימיות. אינדונזיה בהנהגת סוקרנו התנגדה להקמת מלזיה, וב־21 בספטמבר 1963 ניתקה את קשריה הדיפלומטיים והמסחריים עם מלזיה וסינגפור. הסחר של סינגפור עם אינדונזיה ירד בכמעט 24 אחוזים בשנת 1964, ובאותה שנה לבדה התפוצצו פצצות בעיר שמונה עשרה פעמים.[12] הפיגוע בבית מקדונלד (MacDonald House) ברחוב אורצ'רד (Orchard Road) ב־10 במרץ 1965 הרג שלושה אנשים ופצע לפחות 33. עבור נמל שסחר נמל המעבר שלו עם הארכיפלג היה אחד ממקורות ההכנסה הוותיקים ביותר שלו, כפי שהראה פרק IV בחלק A, העימות (Konfrontasi) היה מכה כלכלית.[13]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

בעקבות זאת פרץ סכסוך פיסקלי. מאחר שהעימות הכביד על התקציב הפדרלי, הציע שר האוצר הפדרלי, טן סיו סין (Tan Siew Sin), בנובמבר 1964 מסים חדשים כדי לסגור גירעון של 543 מיליון $M. כשה־PAP מתחה עליהם ביקורת, איים להעלות את תרומתה של סינגפור מ־40 ל־60 אחוזים מהכנסותיה. המסים החדשים כללו מס שכר ומס מחזור, שממשלת סינגפור התנגדה להם "בתוקף" ("strenuously"). ב־12 בדצמבר 1964 הודיעה מלזיה גם שתנפיק מטבע משלה בתוך שנתיים במקום הדולר המלאי, דבר שהעלה את השאלה מי ישלוט ברזרבות שגיבו את כספה של סינגפור.[14]

גם הבנקאות הפכה לסוגיה פוליטית. הממשלה הפדרלית הורתה לסגור את סניף סינגפור של Bank of China בטענה לפעילות חתרנית. הסניף שרד רק משום שסינגפור עזבה את הפדרציה לפני שהצו נכנס לתוקף.[15] ביום ההיפרדות רמז לי שממשלתו תאפשר ל־Bank of China להמשיך "בתנאים הישנים" ("on the old terms"), כשהוא מאויש באזרחי סינגפור ומוגבל למסחר. הפרשה בישרה עיקרון שפרק II בחלק I מפתח: סינגפור תנהל קשרי בנקאות עם כל מדינה המוכנה לסחור, כל עוד הבנקאות לא הופכת לערוץ לחתרנות.[16]

הסכסוך העמוק ביותר היה בין־קהילתי. ה־PAP התמודדה על תשעה מושבים בבחירות הפדרליות של 1964 וזכתה באחד, ומנהיגי UMNO ראו בכך הפרה של ההבנה שעליה נשען האיחוד. מהומות גזעיות פרצו ב־21 ביולי 1964 ושוב ב־2 בספטמבר 1964. הן גבו 23 ו־13 חיי אדם בהתאמה, פצעו כמה מאות בני אדם, ובעקבותיהן הוטלו עוצרים על כל האי. הנזק הכלכלי של המהומות היה גלוי פחות ממחירן האנושי, אך הן הטילו ספק ביציבות שהמשקיעים ציפו לה מהפדרציה המורחבת.[17]

הערות

1. Wikipedia, "Self-governance of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): ב־27 במאי 1961 טונקו עבדול רחמן "mooted the idea of Malaysia". ↩

2. Wikipedia, "1962 Singaporean integration referendum" (נצפה בנובמבר 2026): משאל העם של 1 בספטמבר 1962; חלופה A קבעה איחוד עם אוטונומיה בתחומי העבודה, החינוך ועניינים מוסכמים אחרים, אזרחות מלזית אוטומטית לאזרחי סינגפור ו־15 מושבים ב־Dewan Rakyat. ↩

3. Wikipedia, "1962 Singaporean integration referendum" (נצפה בנובמבר 2026): חלופה A 397,626 קולות (95.82 אחוזים מהקולות הכשרים); פתקים ריקים 144,077 (25.66 אחוזים מהסך הכולל); סך הקולות שהוטלו 561,559; בוחרים רשומים 619,867;

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Wikipedia, “Self-governance of Singapore” (נצפה בנובמבר 2026): חלופה A קיבלה 70 אחוזים מהקולות, ו־26 אחוזים נותרו ריקים. Wikipedia, “1962 Singaporean integration referendum” (נצפה בנובמבר 2026): Barisan Sosialis קראה לתומכיה להטיל פתקים ריקים, דבר שה־PAP צפתה מראש; לפי כללי משאל העם פתקים ריקים ייספרו לטובת החלופה שקיבלה את מרב הקולות, שהערך מזהה עם חלופה A. ↩

4. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): מבצע Coldstore ב־2 בפברואר 1963, שבו נעצרו 113 מנהיגי שמאל; Wikipedia, “1963 Singaporean general election” (נצפה בנובמבר 2026): מעצר מנהיגי Barisan Sosialis, ובהם לים צ’ין סיונג, בתמיכת הממשלה הפדרלית וממשלת בריטניה. ↩

5. Wikipedia, “Malaysia Agreement” (נצפה בנובמבר 2026): נחתם ב־9 ביולי 1963 בלונדון על ידי הפדרציה של מלאיה, צפון בורנאו, סראוואק, סינגפור והממלכה המאוחדת; בתוקף מ־16 בספטמבר 1963. Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963 (ראו לעיל), עמ’ 20: “the Tunku believed that 8th July was a lucky day by the stars”; “the signing began at quarter to twelve on the 8th of July. I think it ended about 12.10 in the morning of the 9th of July.” ↩

6. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): העצמאות מהממלכה המאוחדת הוכרזה ב־31 באוגוסט 1963; Wikipedia, “Self-governance of Singapore” (נצפה בנובמבר 2026): ההכרזה מ־31 באוגוסט 1963 עם יוסוף בן אסחאק (Yusof bin Ishak) כראש המדינה. Wikipedia, “1963 Singaporean general election” (נצפה בנובמבר 2026): הבחירות מ־21 בספטמבר 1963; PAP 37 מתוך 51 מושבים עם 46.93 אחוזים, Barisan Sosialis 13 מושבים עם 33.24 אחוזים; האספה פוזרה ב־3 בספטמבר 1963, יום הגשת המועמדויות 12 בספטמבר 1963, ההצבעה תשעה ימים לאחר מכן. ↩

7. Wikipedia, “Malaysia Agreement” (נצפה בנובמבר 2026): נספח J, “Agreement between the Governments of the Federation of Malaya and Singapore on common and financial arrangements”; Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ’ 23: “the financial terms which for two weeks really occupied so much of our time and tested our nerves”. Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ’ 2: הסכם לונדון מ־9 ביולי 1963 העניק לסינגפור “a Malaysian Common Market written into the Constitution in return for a percentage of Singapore’s revenue of

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

national taxes instead of an annual lump sum as contribution for Federal services in Singapore." ↩

8. Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ' 22–23 ו־53: "We are giving 37 per cent of our total revenue, or 40 per cent of national taxes"; "We are going to keep 72 to 73 per cent of our revenue"; "34.3 per cent of national taxes or 23 … per cent of total revenue"; "We have agreed to 40 per cent … because Common Market was agreed to be in the Constitution"; בחינה מחודשת לאחר 31 בדצמבר 1964. ↩

9. Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ' 29–30: הבריטים והפדרציה "suggested a free loan of $150-million, free of interest for 10 years …", שלי חישב כ־"$80-million, five years free of interest, labour from-$100" ההסדר הסופי; "Singapore". Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): הלוואה של 150 מיליון $M לחמש עשרה שנה לפיתוח בורנאו, כשהחלק ללא ריבית מתואר באופן שונה בגוף הטקסט (שני שלישים לחמש שנים) ובהערה (100 מיליון $M); סינגפור תספק 50 אחוזים מכוח העבודה. ↩

10. Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ' 27: "Five years of complete free port status while we industrialise product by product. For the next seven years, we gradually harmonise … In other words, we have 12 years in all." Lee Kuan Yew, נאום מ־30 ביולי 1963, עמ' 45: "The Common market and Tariff Board … The Constitution of this Tariff Board and rules cannot be altered without our concurrence"; Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): המכסים "harmonised by Malaysia's Tariff Advisory Board" לפי נספח J. ↩

11. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): מלאיה חששה שעלויות העבודה הנמוכות של סינגפור ומעמדה כנמל חופשי ימשכו את התעשייה הרחק ממנה; רק "two of 69 EDB applications" למעמד חלוץ אושרו. ↩

12. Alvin Tan, "Konfrontasi: Singapore's Experience of an Undeclared War", *BiblioAsia*, כרך 19, גיליון 4, ינואר–מרץ 2024: ב־21 בספטמבר 1963 הגיבה אינדונזיה בכך שהיא "severing its diplomatic and commercial ties with Malaysia and plunged by almost 24 percent in" הסחר של סינגפור עם אינדונזיה "Singapore"; "In 1964 alone, 18 explosions swept through Singapore". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

13. Wikipedia, "MacDonald House bombing" (נצפה בנובמבר 2026): הפיגוע מ־10 במרץ 1965; שתי נשים נהרגו במקום ונהג מת ב־12 במרץ; "injuring at least 33 others". Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026), מציין שני הרוגים ו־33 פצועים, ומונה רק את ההרוגים המיידיים. ↩

14. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): "controversial tax proposals" של טן סיו סין מנובמבר 1964 לטיפול בגירעון התקציבי של 543 מיליון $M שנגרם בשל ה־Konfrontasi; "Tan threatened to increase Singapore's revenue contribution to the Central Government from 40 to 60 per cent", איום שחודש ביולי 1965. Lee Kuan Yew, תמליל מסיבת עיתונאים ב־Broadcasting House, סינגפור, 9 באוגוסט 1965, lky19650809b.pdf, National Archives of Singapore, עמ' 5: "the payroll and the turnover taxes were imposed by the then Central Government of Malaysia in December, in the last Budget. And we opposed it strenuously." GIC, *Bold Vision*, פרק 2, "Second Separation" (boldvision.gic.com.sg, נצפה בנובמבר 2026): ב־12 בדצמבר 1964 הודיעה מלזיה שתנפיק מטבע משלה "to replace the Malayan dollar in two years". ↩

15. "China: The Two-Headed Bank", *Time*, 22 באוקטובר 1965: "Malaysia last year ordered the Chinese Communists to close their Singapore branch because of subversive activities"; "the branch was saved only when Singapore withdrew from the Malaysian Federation". ↩

16. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, תמליל, עמ' 6: "I think we will allow the Bank of China to continue. But, on the old terms", "using their Singapore staff, of Singapore citizens, who are known not to be security risks; no objection to trade"; עמ' 9: "China wants to trade with us, I mean we let the Bank of China go on". ↩

17. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): ה־PAP התמודדה על תשעה מושבים בבחירות הפדרליות של 1964 וזכתה באחד. Wikipedia, "1964 race riots in Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): מהומות 21 ביולי 1964 (23 הרוגים, 454 פצועים, עוצר מ־21 ביולי עד 2 באוגוסט) ו־2 בספטמבר 1964 (13 הרוגים, 106 פצועים, עוצר מ־4 עד 11 בספטמבר). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com